

POPHOD

Čuvajmo
Jugoslavijo
Kralju Petru II.

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 12. oktobra 1935.

Štev. 31. — Leto IV.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

Prva obletnica

Dne 9. oktobra 1935 ob 16. uri 10 minut je minulo leto dni, odkar so se za večno zatisnile oči Kralja Mučenika, odkar je za vedno prenehalo biti srce, ki je bilo samo za narod jugoslovenski in za kraljevino Jugoslavijo. Vsak iskren Jugosloven je ta dan znova preživljal one strašne trenutke, ko je pred letom dni zvedel za pretresljivo novice, ji ni mogel prvotno sploh verjeti, pa se je moral slednjic udati pred nerazumljivo usodo, ki vodi bitje in žitje narodov.

Kogar Bog ljubi, komur je Bog naklonjen in mu je določil posebno misijo, tega kaznuje. Če je bil kedaj kak narod kaznovan, če je bila kedaj kaka država strahotno prizadeta, potem sta bila to naš narod in naša država dne 9. oktobra leta 1934. Omoteni in obupani pod prvimi utisi strahotnega dogodka smo begali sem in tja, dokler nas niso vzbudile v realno življenje poslednje besede Velikega Mučenika »ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!«

Ljubeči mož svoje vzorne žene, naše kraljice Marije, ljubeči oče svojih lepih otrok, naših krepkih jugoslovenskih Dečkov ni porabil zadnjih svojih moči in zadnjih svojih dihov, da pošlje pozdrave svoji osirotili družini. Še v tem strahotnem trenutku se mu je pred Njegovim duhom razvila historija jugoslovenskega naroda tam od slavni srbskih kraljev preko Kosova in stoletne sužnosti pod polumesecem, prikazali so se mu vsi oni heroji, ki so drug za drugim polagali svoja življenja na žrtvenik svobode in ujedinjenja, prikazali so se mu vsi veliki preroki jugoslovenske misli, nje-

gov praded Crni Jurij, vse težke borbe od prvega ustanka pa do zmagovalja srbskih praporcev na bojiščih osvobodene Srbije.

vse strahote in muke, ki jih je moral prenesti Jugosloven tekom svetovne vojne in oni divni dan, ki je prinesel venec zmagovalca Njemu, svobodo in ujedinjenje pa Njegovemu narodu.

Zagledal je v duhu vso ono nezrelost in nešposobnost, s katero smo svobode in samostojnosti nevarjeni upravljati to tako težko pridobljeno državo, kako so naši politični voditelji razjedinevali, mesto da bi spajali in ustvarjali enotno, vsem delom naroda in vsem krajem države enakopravno celino, videl je tudi Sebe, kako je moral 6. januarja 1929 prevzeti sam celokupno odgovornost in naložiti Svojim ramam skrb za rešitev naroda in države. Zagledal je vse one, ki so se rinili v Njegovo bližino, da bi mu pomagali ustvarjati jugoslovensko Jugoslavijo, pa so vsled osebnih in partizanskih interesov odpadali drug za drugim med sovražne in sovražne sile.

In že umirajoča usta so našla še moč, da so zašepetala njegovo oporo ko z besedami ČUVAJTE JUGOSLAVIJO.

Danes po poteku enega leta se lahko vprašamo, ali smo izvrševali vsebinsko te Mučenikove oporoke in ali smo se izkazali vredne učence Njegovega velikega duha. Beseda ČUVAJTE JUGOSLAVIJO se ponavlja vedno in povsod, se čuje iz najrazličnejših ust, vprašanje je le, če je ta beseda postala meso! Naj so prilike še tako težke,

naj je jugoslovensko nebo zakrito še s tako težkimi in grozečimi oblaki, na dan obletnice Njegove mučeniške smrti nočemo rekrimirati, nočemo obojsati. Mi jugoslovenski nacionalisti vemo, da ni mnogo dejanj tam, kjer je preveč besed in mi vemo, da je bilo lepih besed v tem zadnjem letu izgovorjenih že mnogo preveč.

Kakor je to sramotno in ponižujoče za naš narod, pa se vendar ne plašimo. Ustaja fronta borcev — nacionalistov, kojih simbol je Oplenec, fronta borcev okoli Mrtvega Kralja. Ta fronta je odločena za borbo z geslom, da je lepše častno propasti kot pa sramotno živeti, in da bi bilo sramotno, če bi svojega življenja in delovanja ne uravnali po velikih zamislih in ciljnih padlega Vladarja.

Dokler je živel On, so bili možni razni kompromisi, je bilo možno popuščanje in kolebanje. Sedaj, ko ni več Njegove krepke jugoslovenske roke, je vse to postalo nemogoče in more voditi do zmage le zagrizeno in brezkompromisno provajanje Njegovega dela, označenega z divnim manifestom od 6. januarja 1929, z ustavo od 3. septembra 1931 in slednjic s strahotnim Marsejem. Po tej poti moramo iti brez ozira na levo in desno, naj bo to komu prav ali ne in brez respekta pred kakršnokoli avtoriteto. Nam, jugoslovenskim nacionalistom je edina avtoriteta zapuščina Viteškega Kralja Aleksandra I. Uedinitelja, ki nam nalaga dolžnost, da ČUVAJTE JUGOSLAVIJO z nadaljevanjem Njegovega dela!

Slava kralju Mučeniku!

Po letu dni

Leto dni je tega, kar smo na tragični način izgubili našega vladarja, blagopokojnega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, ki je znal s samo njemu lastno, izredno sposobnostjo in energijo večje krmariti državno ladjo mimo pogibelnih čer in v lepšo bodočnost našega naroda. On nam ni bil samo kralj, ampak tudi voditelj v pravem pomenu besede. Mnogo je bilo pred letom dni potocih solza iz ljubezni do Njega, še več bi jih bilo, če bi se že takrat zavedali, da smo izgubili tudi edinega večjega krmilarja naše države.

Od onega strahotnega dneva naprej do danes plove naša ladja v nemirnem morju. Mnogo je bilo Njegovih učencev, vendar nikogar ni, ki bi znal z Njemu lastno sposobnostjo in uspehom nadaljevati započeto delo. Blagopokojni kralj Aleksander je kratko pred smrtjo zaključil svoje delo na izvedbi politične konsolidacije in pričel z delom na velikem načrtu gospodarske ureditve naše države.

Danes, po letu dni, moramo ugotoviti, da smo padli za več kot 10 let nazaj, izživljamo se v političnih doktrinah, ki izvirajo od političnih voditeljev, morda z dobro voljo, ni pa nikjer načrta, ne resne volje za praktično ozdravitev nesrečnih socialnih in gospodarskih razmer. Od časa do časa dobiva naš bolni gospodarski organizem sicer injekcije, ki so večkrat tudi poskusnega značaja in na katere reagira pozitivno za nekaj časa, mnogokrat pa tudi negativno.

Ogromen je kompleks političnih teženj, v katere se narod zgublja, in izživlja v hrvatskem vprašanju, separatizmu, federaciji, orientaciji na levo, njegovim nad obstojim družabnim redom. Jedro vseh teh političnih zgubljanj pa je malkotenstvo, nezadovoljstvo nad današnjimi socialnimi in ekonomskimi prilikami. Obubožani in brezposelni narod išče novega načina, novih sredstev in novih poti za zboljšanje mizernih razmer in se kot v vodo padla žuželka oprijemlje bilke političnih gesel najbližjega političnega voditelja, ki je žal bolj politik in manj trezno misleč, realni gospodar. Narod se s svojimi političnimi voditelji izživlja v razglabljanju, v bistvu nepomembnih političnih teženj, pri tem pa prav po mačehovski zanemarja gospodarstvo in vedno bolj pereča socialna vprašanja. Osnovna celica vsake države je družina in če je ogrožen nje materialni obstoj, je hudo.

Zavedajmo se, da je ves narod jugoslovensko misleč, zavedajmo se, da vsi ljubimo našega mladega kralja in državo. Preskrbeti

Kmet in njegova pridobitnost

Kmetova rana niso samo njegovi dolgovi v posojilnicah in drugih denarnih zavodih ter pri podeželskih finančnih, temveč so mu velika rak-rana nekateri podeželski magnati, katerim pravimo po domače »špekulanti«, kateri ubogega kmeta oderejo še do slednje srage krvi v medsebojni menjalni trgovini. Res je, da tak podeželski trgovec na račun te menjalne trgovine trenutno skozi vse leto kmetu zelo mnogo pomore s tem, da mu daje na up njegovim bormim zahtevam najnujnejše potrebsčine, kakor n. pr. sol, petrolej, vžigalice itd., istočasno si pa že zaračunava pri blagu bog zna kolikšne obresti za amortizacijo privoljenega kredita, pri morebitnem ugovarjanju mu pa odpove kredit. Taka menjalna trgovina je v več primerih nož, ki reže na obe strani narekajočemu pridobitniku. Zakaj ob času žetve in spravljanja poljskih pridelkov se javi tak vaški denarnik s svojim računom ter tudi že obenem narekuje cene za kmetove pridelke, katere bo vzel za kritje računa n. pr. vino, prašiče, seno, oves itd. Seveda se mora ubogi kmet zadovoljiti, kar mu narekuje njegov upnik ter ga poleg tega še v vdani pokorščini prosi pomoči kredita še v nadalje; ker je v svoji gospodarski katastrofi postal že popolnoma brezbrizen in mu je že vseeno, kdo narekuje ceno njegovemu delu. Znane so mu krivice, ve pa tudi za dobiček, katerega delajo podeželski magnati z delom njegovih rok pri tej menjalni trgovini, ne oziraje se na razliko cen obojestranskih dajatev. Kmet mora postaviti svoje blago za kritje računa še v poslovni lokal upnika, tako da potemtakem tak podeželski pridobitnik nima nikakega posla s tovorom, ker drugače, ako naroči potom železnice, ga ima gotovo, kar je pa zvezano s stroški. Običajno pa ima slednji tak podeželski pridobitnik tudi gostilno, kjer se čuti po navadi

je treba narodu samo kruha, skrbeti zanj, da bo sit in oblečen, omogočiti mu kulturno udejstvovanje, pravilno za vse razdeliti pravice in dolžnosti in na mah bo končana vsa politična nestrpnost.

Ljubezen gre skozi želodec, pravi star pregovor. V prvem ognju se oklepata fant in dekle ne glede na prazen želodec, pozneje kot mož in žena in ko pride še deca, pa je ljubezen potlačena pod pezo morečih skrbi za obstanek, če je ta ogrožen. Ob prevratu, za časa onega velikega navdušenja za svobodo in osamosvojitve, ki je zahtevala tolikanj žrtev, sta bila mlada država in njen

vina (mnogokrat svojega, katerega je dal trgovcu prav po nizkotni ceni za kritje računa, t. j. po kaka 2 ali 3 dinarje; znani so mi pa primeri, kjer kmet še toliko ni dobil, a plačati ga pa mora, kar ga popije v gostilni pri svojem upniku po 12 ali po 14 Din). Tudi je jasno, da od takega »tihega« prometa ne more biti nihče obdavljen, ker je tukaj vsaka kontrola nemogoča, potrebno bi pa bilo, da se ta menjalna trgovina povsod obdavi in znesek uporabi na kateri si bode način v prid kmetškega stanu.

Ze precej časa se dela z vsemi mogočimi variantami na zakonu o zaščiti kmeta, a vse storjeno delo se lahko proglasi za brezplodno in čas za izgubljen. Ni treba misliti, da je bilo kmetu z moratorijem in njegovim podaljšanjem kaj pomagano, niti najmanj ne. Dokler ne boste izposlovali kmetškemu stanu možnost, da bo delo svojih rok vredno prodal, ga ne bo odrešila njegovega kritičnega položaja še tako na videzno posrečena odredba, pa četudi se mu zniža njegov dolg na 1 % brezobrestne dolžne glavnice, ker ako nima nikakega dohodka, nima tudi s čim plačati.

Poglejmo samo, kako je z živino, katero je večkrat kmet primoran prodati za sramotno ceno, samo da se reši trenutno biričev in rubežni. Kdo zasluži in kdo ima dobiček pri živini? Kmet gotovo ne, to bodimo prepričani. Imajo pa briljantni zaslužek vsi mogoči »mešetarji«, izvozniki in pa mesarji. Pripomni pa, da ne mislim v toliki meri ljubljanskih mesarjev, ker znano je, brez dokazilnih kalkulacij, da ima mesar iz mesta res veliko dobavno režijo za klavno živino, poleg tega pa tudi še druge klavniške in mestne (občinske, tržne) pristojbine za plačevati, — nasprotno onim z dežele, od katerih nimajo niti en del teh stroškov, kakor tudi nimajo v

narod kot fant in dekle, v žaru prve, nezatirane ljubezni. Takrat narod ni poznal nikakih separatističnih in drugih teženj. Narodu naj se da prilika in možnost poštene eksistence in poštenega zaslužka, pa bo narod in državo spajala ena sama velika neokrnjena medsebojna ljubezen. Takrat bo tudi država veliko lažje dobila ono, kar je njenega.

To pa se doseže s prevladnim gospodarstvom po načrtu in z zvišanjem dohodkov vsem slojem, zvišanjem življenjskega standarda našega celokupnega naroda. Torej najprej gospodarstvo in potem šele politika!

M. D.

dolžnik dolžnega, da spiše še nekaj četrtov kraju nikakih konkurentov, prodajajo pa meso za isto ceno kakor oni v Ljubljani ali po drugih mestih, ali pa celo dražje. Slučajno mi je znano, da se prodaja v Crnonlju meso po Din 6'—, v Metliki pa baje celo po Din 4'— in Din 5'— za kilogram. Iz konzumentovega stališča je to znižanje cen prehrani za pozdraviti, a malokdo pa misli na kmeta, ki je pod pritiskom časovnih razmer primoran prodati svoj letni pridelek, odnosno živino za sramotno nizke cene, da zadosti potrebi svojega nerazvajenega življenja, v prvi vrsti pa davčni oblasti. Te cene so tako nizke, da se jih sramuje sam kmet, kljub temu, da je v delu, skrbi in žalosti že popolnoma otopel.

Da navedem primer, katerega sem doživel sam. Sem slučajno član občinskega odbora, kakor tudi občinske uprave. Pri upravni seji glede proračuna sem predlagal, da se menjalne trgovine zmanjšajo v občini povsod na podlagi taks. Levo in desno mene sta sedela taka podeželska pridobitnika, ter me začela pošteno obdelavati z nogami in komolci, da naj umaknem svoj predlog. To je samo majhen dokaz, da ako hoče biti davčna uprava posledna pomenu njenega naziva, je nujno potrebno, da pogleda s svojim očesom tudi v to tajno pridobitnost nekaterih podeželskih pridobitnikov, na drugi strani naj pa spregleda kake zaostale pare pri marsikateremu kmetu, kateremu je težje priti do pare, kakor kakemu magnatu do jurja.

Res je nujna potreba razčiščenje kmetških dolgov, a med prve klavzule tega rešenja je potrebna postavitev točke Kmetijske zbornice. Kmetški stan je potreben svoje zbornice, kakor njiva gnoja in z ustanovitvijo te ustanove in njenih neobhodno potrebnih podružnic po vseh občinah, bo storjen velik korak, da bo naša kmetija zopet v stanu preživljati dostojno njene gospodarje in ostale poljske delavce; isto pa bodimo tudi prepričani, da bo z ustanovitvijo zbornice prenehalo tajno in sebično delovanje nekaterih vaških magnatov, odnosno, da bo prenehala odvisnost kmeta napram tem gospodom.

Ako se bo doseglo to, bodimo prepričani, da kmetška mladina ne bo silila več v mesta in tovarne, ker bo uvidela, da dobi plačano delo tudi na domači grudi, prenehal bo po sili komunistični proletarijat, kateri se grupira po večini iz beguncev kmetij; državi bo pa odpadlo breme podpiranja brezposelnih in še mnogo drugih stvari.

Sin kmeta.

Ne tako!

Državnemu uradništvu!

Vsled redukcije plač se je pričela med uradništvom akcija, da nadoknadi z redukcijo povzročeni primanjkljaj vsaj deloma na ta način, da si prihrani vse izdatke z naročniki raznih listov in revij ter članarinami in v to svrlo odpove vsa nestanovska glasila in izstopi iz vseh nestanovskih organizacij. Vpoštevajoč bedo, v katero je prišlo uradništvo vsled zadnje redukcije, vpoštevajoč pa tudi nacionalne interese, katerim mora služiti nacionalni uradnik ne samo v svojem uradnem, marveč tudi v svojem zasebnem življenju, je sklenil Oblaslni odbor Narodne odbrane v Ljubljani na svoji seji od 7. oktobra 1935:

I.

Vsem organizacijam NO na področju bivše ljubljanske oblasti se naroča, da ne pobirajo od svojih članov-uradnikov v bodoče nobene članarine in nobenih prispevkov. Člani-uradniki so torej v bodoče, dokler se ne zboljša njihov sedanj položaj, oproščeni napram NO vseh v pravih določenih dajatev.

II.

Članstvo v NO in drugih nacionalnih organizacijah ne obvezuje članov samo k plačevanju denarnih prispevkov, marveč jih obvezuje predvsem k nacionalnemu delu in udejstvovanju. Dolžnost nacionalnega uradništva je, da nadoknadi s pojačanim delom v nacionalnih organizacijah izgubo, ki jo bodo utrpeli te organizacije vsled manjših denarnih sredstev. To je ne le v interesu naroda in države, ki danes bolj kot kdaj potrebujejo požrtvovalnega nacionalnega dela, marveč tudi v interesu uradništva samega, ki se brez lastne škode ne more izločiti iz nacionalnega življenja ter postati suha in vsled tega od nikogar vpoštevana veja.

Oblaslni odbor NO v Ljubljani.

Pod utisom nepričakovane redukcije plač se je pojavilo med uradništvom stremljenje, da se iznebi vseh nepotrebnih izdatkov in si s tem omogoči eksistenco. Kdo bi se čudil temu stremljenju, kdo se sme zgražati zaradi tega nad našim uradništvom? Mi nacionalisti smo gotovo prvi, ki cenimo uradništvo in se zavedamo one

velike vloge, katero igra to naše uradništvo ne samo v svojem uradnem poslu, marveč tudi v vsem nacionalnem, kulturnem in socialnem življenju slovenskega dela našega naroda. Ravno vsled tega, ker poznamo to vlogo, pa ne moremo odobravati predlogov, ki gredo za tem, da naj uradnik izstopi sploh iz vseh nestanovskih organizacij in da naj opusti celo delo v Sokolu.

Komu bi koristil tak korak? Nacionalne organizacije bi izgubile svoje najboljše in najbolj požrtvovalne delavce, jugoslovski armadi bi bili odvzeti njeni najboljši in najbolj požrtvovalni voditelji in borci. Ali je to dopustno, ali je uradnik v resnici samo uradnik, ne pa tudi živ del svojega naroda in živ pobornik onih idej, ki so za dvig in rešitev tega naroda neobhodno potrebne?

Če kdaj, je ravno danes naš jugoslovski uradnik dolžan, da stisne svoje pesti in gre s podvojenim delom na oživitvenje jugoslovanske misli. Uradnik mora biti oni, ki se najbolj zaveda, da predstavlja jugoslovanska misel edini spas in edino bodočnost našega naroda in naše države in da so narod in država, z njim pa tudi uradnik zapisani smrti, če bi ta misel propadla. V nesreči in težavah se pokažejo značaj, takrat je prilika, da se pokaže odločnost. Nihče izmed nas nima pravice misliti samo na sebe ter se obupano povleči v kot, kajti vsak se mora zavedati, da napravlja s tem največje veselje nasprotnikom. Čim pa vem, da odobrava moj korak nasprotnik, potem tudi vem, da ta korak ni dober.

Bodočnost bo sodila in obsodila one, ki so se drznili prevzeti moralno odgovornost ter izdali tako parolo uradništvu. Z njimi bomo obračunali slej ali prej, kajti dokazali so v najtežjem trenutku, da niso vredni sinovi jugoslovanskega naroda in da jim ni na srcu jugoslovanska misel. Naš ponosni in samozavestni uradnik pa ne bo klonil. Vztrajal in trpel bo! Ker ne bo mogel več podpirati nacionalnega dela z denarjem, ga bo podpiral tembolj s svojim delom. Samo to more biti odgovor jugoslovanskega uradnika, to dolžnost mu dajejo današnji težki časi!

Zaključno poročilo

Ljubljanski jesenski velesojem od 5. do 16. septembra 1935 je bil pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II.

Predvsem je treba naglasiti, da je dosegel velik moralen uspeh in da je imel prvenstveno kulturni značaj, zaradi česar pa »spodarska stran nikakor ni trpela, ker so ostali prireditelji zvesti načelu, da mora podpirati velesojem domačo delavnost, dajati pobudo domačemu obrtniku in poglabljati trgovske stike v državi, s čimer ni rečeno, da se zapira v tem stremljenju inozemskemu blagu, v kolikor nam je uvoz potreben. Med kulturnimi razstavami je prevladovala pomorska razstava »Naš Jadran«, prirejena po Oblaslnem odboru Jadranske straže v Ljubljani. Vsebovala je ta razstava naslednje oddelke: Razvoj in delo Jadranske straže, kraljevo vojno mornarico, trgovsko mornarico, geografijo in meteorologijo, zgodovino in umetnostno zgodovino, folkloro, ribarstvo, ribištvo, fauno, floro, oceanografijo, jamarstvo, promet, tujski promet, gospodarstvo in v zakroženo celoto te razstave je bila uvrščena tudi še umetnostna razstava »Naše morje«, ki je nudila prijateljem umetnosti pravi užitek, obenem pa je podčrtala in povzdignila njen kulturni značaj. Poleg te izredno pregledne in poučne razstave je bila še arhitektonska, prirejena čisto v tujsko-prometni smeri, kjer so naši mladi arhitekti dokazali, da korakajo z duhom časa. Isti namen so imeli tudi sportniki S. K. Polža, ki so v sliki in besedi pokazali »Polževo« na Dolenjskem kot privlačno tujsko-prometno točko. V nizu kulturnih prireditev je prav posebno ugajala tudi še esperantska razstava s svojim bogatim materijalom in propagandnim značajem. Kulturne razstave so zavzemale 3/4 vsega razstavnega prostora.

Dne 15. septembra so tekmovali v tradicionalni tekmi harmonikarjev, ki so pokazali od lani razveseljiv napredek.

V gospodarskem delu velesoja so bile razstava trgovine in obrta, razstava »Zivalca« in razstava izdelkov iz volne angorskih zajcev.

V gospodarskem delu je bilo 330 razstavilcev. Zivalmeje se je kupčevalo v pohištvu, žimi, tapetniških izdelkih, radio aparatih, najrazličnejših strojih, pečeh, lesnih izdelkih, pleteninah, eteričnih oljih, živilski industriji in najrazličnejših praktičnih novostih.

Društvo »Zivalca« je s svojo razstavo opozarjalo na važno gospodarsko vprašanje: razširiti moramo smotreno rejo ovac, da nam bo treba volne čim manj uvažati. Razstavljeni so bili krasni primerki ovac in koz jezersko-solčavske pasme, mimo tega pa tudi vseh vrst perutnine in kuneč. Društvo rejcev angorskih kunccev je podalo svojo prvo razstavo izdelkov iz volne angorskih kunccev. Obe ti razstavi sta imeli lep moralen in kupčijski uspeh.

Prireditve jesenskega velesoja si je ogledalo približno 90.000 posetnikov iz vseh delov naše države in v častnem številu tudi iz Avstrije, Bolgarije, Čehoslovaške, Francije, Italije, Nemčije, Poljske. Velesojem je ponovno dokazal svojo upravičenost kot neobhodno potreben propagandni činitelj v našem gospodarskem, kulturnem, pa tudi v nacionalnem življenju.

Prihodnji pomladanski velesojem bo v prvih desetih dnevih meseca junija 1936.

Mesto odgovora

Glasiilo sred. odbora Narodne odbrane, »Narodna Odbrana« poroča: Mnogi odbori in člani NO, kakor tudi čitatelji našega lista izprašujejo, zakaj niso dobili naš list št. 37 od 15. septembra 1935.

Namesto odgovora objavljamo rešitev o prepovedi št. 37 našega lista, ki se glasi:

Na osnovi člena 19. l. z. zakona o tisku in člena 4. zakona o zaščiti države se prepoveduje razširjanje tednika »Narodna Odbrana« št. 37 s 15. sept. 1935. l. s tem, da se zaplenijo vsi iztisi te številke.

Rešitev dostaviti:

- 1.) Ministrstvu pravde, ministrstvu notranjih zadev, oddelek za javno bezbednost.
- 2.) Višjemu drž. tožilstvu.
- 3.) Predsedništvu min. sveta, za Centralni presbiro.
- 4.) Upravi grada Beograd, odelenje opšte policije.
- 5.) Pošti št. 2.
- 6.) Glavni pošti.
- 7.) Uredniku Urošu M. Bjeliću — Pašiceva 8, Beograd.

Utemeljitev:

Tednik »Narodna Odbrana« št. 37 od 15. sept. 1935. leta je na strani 600 izpostavil javni kritiki delo državnih oblasti in ustanov s čemer je nastopila upravičena bojazen ustvarjanja nerazporejenosti napram državnim ustanovam, zakonom in naredbam oblasti, ker se protivi čl. 4. zakona o zaščiti države. Zato na podlagi čl. 9. zakona o tisku je list zapravljen.

Državni tožilac, Nešić, s. r.

**Imamo podjetja,
ki dobivajo državne dobave,
zaposlujejo pa izključno
tuje inozemske moči**

Jugoslovenska gasilska župa na Češkem

Letos 29. in 30. junija se je vršil krst Jugoslov. gasilske župe v Vimperku, Č. S. R.

Gasilska župa v Vimperku je dala sama pobudo, da se preimenuje v Jugoslovensko župo. Po vseh formalnostih se je za dan te proslave pripravljalo več mesecev, da bo ja čim lepše uspel »krst župe«. Ze na predvečer, t. j. 29. VI. so pričakovali jugoslovensko delegacijo na obmejnem kolodvoru in vse gasilske edinice od meje do Vimperga so bile obveščene, da pridejo bratje iz Jugoslavije. Vse edinice so pa tudi pričakovale goste na svojih kolodvorih, a jugoslovenske delegacije ni bilo.

Ne moremo preko tega, da ne bi javno vprašali vodstvo gasilskega saveza kakor tudi naše zajednice, kje tiči vzrok?

Naj navedem par primerov iz proslave bratske vzajemnosti in ljubezni Čehov do naše domovine in vzvišenega doma Karadjordjevičev, ter našo nezavednost in mlačnosti do take proslave.

Otvoritev akademije je bila podana s tem, da je 10 uniformiranih članic držalo jugoslovensko in 10 članov češko zastavo. Ob tej priliki so članice zakričale s trikratnim živjo Kralj Peter II., s tem se je prikazala na odru filmarna slika Nj. Vel. Kralja Petra II., člani pa takoj za tem, živijo tatiček Masaryk s istočasno živo sliko na odru. Nato so pa vsi člani in članice zaklicali živela Jugoslavija in se je takoj za vzkliki prikazala na platnu plastična slika Jugoslavije.

Po teh živih slikah je občinstvo frene-

lično ploskalo in vzklikov ni bilo ne konca ne kraja, le gostov iz Jugoslavije ni bilo.

Starešina župe Mužik pozdravlja predvsem neprizotne goste bratske Jugoslavije v srbohrvaščini in po končanem govoru vzklika velikemu kralju Aleksandru, takoj nato ugasnejo vse luči, na platnu se pokaže slika blagopokojnega Kralja Aleksandra. Za tem govori Mužik še dalje ter pojasnjuje, na kak način se je prekrstila župa v jugoslovensko. Za tem so bile deklamirane in odpete po 4 češke, srbohrvaške in slovenske pesmi.

Nato je govoril tajnik čehoslovaškega gasilskega saveza br. Antonin Weiss zopet neprizotnemu jugoslovenskemu gasilstvu. Zopet živa slika s češko in jugoslovensko zastavo.

Drugi dan je bil dvig jugoslovenske in češke zastave na 15 m visok drog v znak pobratimstva ob sviranju obeh državnih himen v navzočnosti nad 2000 uniformiranih gasilcev in istotolikim številom civilnega prebivalstva. Ob tej priliki je imel zopet pozdravni govor jugoslovenskemu gasilstvu br. Keš, a na žalost jugoslovenske delegacije ni bilo.

Vsi se dobro zavedamo, da je naša bratska vzajemnost z našimi severnimi brati zelo potrebna, da se jo na vseh koncih in krajih podpira ne pa, da se celo ob takih prilikah kakor je prednavedena takorekoč brskira prireditve, na kateri bi nas ne smelo manjkati.

Dolžnost nas je, da se to sramoto popravi, in da se v bodoče kaj takega ne pripeti več.

Gasilec.

„Svetovni jezik“

Nemci se bahajo s svojim jezikom, kot svetovnim jezikom; zato skoraj zahtevajo, da ga mi znamo in samo ob sebi jim je umevno, če jim odgovarjamo nemško. Ta jezik pa je kot književni jezik velikega naroda umetna stvar in si takega privoščimo lahko tudi mi Slovani, Jugoslovenci, Slovence! Tak jezik je vprašanje časa, ker rabi naš narod za te stvari več časa, ker je od nekdan sam svoj, ponosen na svoje majhne posebnosti. Naši znanstveniki, na katerih sloni ta naloga, pa so tudi separatisti in posebneži in se doma v svoji majhni slovnici in slovarju prav dobro počutijo. Vsi poskusi združenja so se izjalovili, ker ne bi nihče hotel kaj žrtvovati! 1. dvojina, ki je — specialiteta, 2. blagoglasje, 3. zgodovina, 4. taka in taka pisava, i. t. d., i. t. d.! Dosegli bomo seveda enkrat enotnost za vse Jugoslovane tudi v jeziku, preje pa nam je potrebna politična enota. Jugoslovanski enotni jezik pa ne more biti nobeden izmed treh jugoslovenskih, ampak neki posredujoči, učenjasko in strokovnjasko sestavljen — jugoslovanski jezik! Dokler je bilo vprašanje enotnega jezika v državi, je bilo bolj enostavno (absorbirati slovenski »dialekte«), danes se z ozirom na Bolgare in na njih jezik ne da več tako izvesti! Na vsak način pa bo ta jezik velik, ker bo obsegal vse jugoslovensko ozemlje od Timentala do Črnega morja kot književni jezik! Občevalni jezik pa bo tudi potem krajevno narečje, ki eksistira že danes! Tujec bo torej moral govoriti z nami v tem jugoslovenskem jeziku, ki ga danes že vsi Jugoslovenci po dialektu govorimo! Zato mora tujec že danes z nami na naši zemlji govoriti v našem jeziku! Naš »jezik« je s stališča nacionalizma svetoven kot nemščina,

mi moramo samo v tem jeziku občevati s tujcem in od njega zahtevati, da z nami v njem govori. Saj je za nas vseeno, če nam govori in piše v tem ali onem jugoslovenskem narečju, v slovenskem, srbohrvaškem ali bolgarskem, samo da pokaže s tem, da nas ima za eno, nas spoštuje kot velik narod in jezik! »Govori srpski da te razume ceo svet«. Torej bo za slovenski del: »Govori slovenski, da te razume ves svet!«

Vprašanje je pri tem edino to, kdaj bodo Jugoslovenci, prvi med njimi Slovenci, sami sebe tako spoštovali!

—ro—

Ježica

Manifestacija Rdečega križa.

Letošnja prireditve RK v nedeljo 15. septembra je bila pompoznosti in parade, kakor so to prireditelji forsirali. Bila je imeniten znak časa v tem, da so nosili veliko jugoslovensko zastavo, niso pa kljub vsem vsiljivim poklonom dosegli, da bi pri prireditvi sodelovale tudi nacionalne organizacije. Te namreč dosledno bojkotirajo sedanje gospodarje v RK že od znanega občnega zbora dalje in seveda nimajo razloga, da to stališče spremene. Na dan prireditve je bilo posebno žalostno okoli spomenika in Stožicah: poklicani faktorji tako površno skrbje za ta spomenik, da se iz njegove zunanosti kmalu ne bo dalo vedeti, komu je postavljen. Gospodom pri vodstvu RK svetujemo, naj v prihodnje ne iščejo stikov z nacionalnimi organizacijami.

ČITAJTE IN ŠIRITE

POHOD

Zavarovanje in nadzorna oblast

Vsak dober gospodar zavaruje svoje premoženje, da si ga z odškodnino zamore zopet upostaviti, če mu je bilo po požaru uničeno ali poškodovano. Skrben družinski oče se zavaruje za slučaj starosti in svoje smrti, da je v starosti preskrbljen sam in da v slučaju prerane smrti njegova družina ni pahnjena v največjo bedo in pomanjkanje.

Omenili smo le dve glavni vrsti zavarovanja — požarno in življenjsko —, toda jih je še mnogo drugih vrst, kajti zavarovanje se prilagodi gospodarstvenemu razvoju in skuša zadostiti vsem potrebam in zahtevam našega gospodarskega življenja.

Zavarovanje se sklene na podlagi zavalne pogodbe, v kateri se zavarovane zaveže zavarovalnici plačevati dogovorjeno letno premijo, zavarovalnica pa zaveže njemu izplačati ob nastopu zavarovalnega primera zavarovani kapital, odnosno dogovorjeno odškodnino. Zavarovalnice so veliki rezervarji, v katere se stekajo v obliki premij ogromne vsote denarja. Ta denar ni last zavarovalnic, temveč je last zavarovancev in je le nepreklicno zaupan zavarovalnici, da ga kot posrednica med zavarovalci kot dober in skrben gospodar upravlja ter ob nastopu nesreč zavarovancem iz njega poplača škodo.

Zavarovanje je iz socialnega, ekonomskega in tudi iz nacionalnega vidika izredne važnosti, tako za posameznika, kakor tudi za državo in iz tega razloga državni oblasti nikakor ne more biti vseeno, kdo da upravlja posel zavarovanja, na kak način da pridobiva zavarovalne posle, če so premije zadostne in če se nalagajo zavarovalni tehniki odgovarjajoče rezerve, kako se upravljajo iz premij zbrani veliki kapitali ter končno, če in kako pridejo našemu narodnemu gospodarstvu v korist v onem razdobju, dokler jih ni treba izplačati kot odškodnino zavarovancem.

V tem pogledu je naše stališče jasno in smo ga točno tudi že povedali. Mi stojimo na stališču, da mora vsa produkcija biti v rokah naših domačih ljudi, odnosno družb. Nismo proti tujemu kapitalu, ki naj pride v našo zemljo, toda če v obliki kredita, ne pa kot osvajačica in našo domačo industrijo daveča produkcija.

To velja tudi glede zavarovanja. Po obstoječih mednarodnih pogodbah je tujemu kapitalu delovanje v naši zemlji ravno v zavarovalni stroki dovoljeno. Ker je prepoved nemogoča, potem je dolžnost državne oblasti, da izda predpise, da tuj kapital v zavarovalni stroki s svojo kapitalno premočjo ne bo dušil domačih zavodov, temveč da bo postopal kot gost in tako nredil svoje poslovanje, da se bodo naši domači zavodi zamogli naravno razvijati. Konkurenca, ki jo nekatera društva s tujim kapitalom izvršujejo s poslovanjem,

ki zavarovalni tehniki več ne odgovarja, mora državna oblast odstraniti s predpisom minimalne premije, to je premije v oni višini, ki je še potrebna, da se pokrijejo nastale škode, s poslovanjem združena režija, da se nalagajo zavarovalno tehničnim predpisom odgovarjajoče rezerve ter da se zbirajo fondi za katastrofalne škode. Take predpise mora izdati državna oblast, ki nikakor ne sme dopustiti, da postanejo domači zavarovalni zavodi žrtev premoči tujega kapitala.

Vodstvo posameznih in tudi tujih zavarovalnih zavodov morajo imeti v rokah zares narodne, v nacionalnem oziru neoporečne osebe, ki z vsem srcem in vso dušo ljubijo naš narod in čutijo z njim ter imajo res namen, da vrše zavarovalno poslovanje ne samo v korist tujih družb, temveč in, kar je glavno, v interesu našega ljudstva. Tudi ostali nastavljeni morajo biti ljudje naše krvi, kajti v naši zemlji naj pridejo pred vsem do kruha pošteni, nadarjeni in sposobni domačini. Nacionalni moment in vprašanje kruha zahteva, da državna oblast tudi v tem pogledu napravi red.

Veliko vprašanje je uprava denarja, ki se zbira po vplačanih premijah. Nalaganje premijskih rezerv mora popolnoma odgovarjati zahtevam zavarovalne tehnike. Državna oblast mora za to skrbeti in preprečiti mora, da denar pod katerimikoli oblikami ne odide v inozemstvo, ker le na ta način bo ohranjen našemu gospodarstvu, iz katerega je prišel in v katerega naj se v obliki kredita zopet vrne, da bo dvignil našo domačo produkcijo.

Da državna oblast tako postopati mora, o tem so prepričani že najširši sloji in resolucija kongresa pravnikov, ki se je pred kratkim vršil v Beogradu, je le izraz tega ljudskega čutenja. Resolucija zahteva, da se izvrši takoj zednjenje zavarovalnega prava v naši državi, pri katerem delu se pa ne sme kratkoročno nespremenjeno prevzeti zavarovalne zakone kake druge države, temveč se mora ozirati tudi na prav posebne prilike v naši zemlji. Zgoraj smo v tem pogledu omenili najvažnejše točke, na katere bo morala državna oblast prav posebno pozornost polagati in s posebnimi odredbami, odnosno z zakonodajo tako urediti, da bodo zavarovalni zavodi vodeni od nacionalno neoporečnih ljudi, da bodo imeli zavarovalci popolno jamstvo za svoje prihodnje odškodninske zahteve, da našemu narodnemu gospodarstvu ne bo odtegnjen pri zavarovanju zbrani kapital in da bo našim domačim zavarovalnim zavodom pri pravilnem tehničnem poslovanju zagotovljen uspešen razvoj in soliden obstoj. Državna oblast mora skrbeti za to, da zavarovanje v naši zemlji v interesu našega naroda ohrani svoj posebni socialni, ekonomski in nacionalni značaj.

Naš pravi domači izdelek!

Naši Westfalci so končno dospeli na cilj. Vsa groza, ki jo je ustvaril 9. oktober prošlega leta, se je obnovila v njih ob grobu Njega, ki je bil najboljši oče svojim v hiši in ki je skrbel z isto ljubeznijo za svoje sinove, raztresene širom sveta. Težke rudarjeve roke so se stisnile v pest, ali bol je bila jača od moške volje. Ko je grob pokrtil venec z napisom »Westfalski Slovenci svojemu kralju«, so se zazibala v delu ojeklenela telesa in zategnjen plač je napolnil grobnico...

Se en spomin na Oplenac. Tenke voščene sveče, ki bodo gorele v daljnih domovih Westfalskih Slovencev, si je vzel vsakdo s seboj in že smo morali zopet na pot. V divjem tempu smo se vračali v Mladenovac, da še ujamemo vlak.

S povratkom v Beograd je prišel drugi del pota naše delegacije, ki je veljal živim.

Kratek ogled mesta in nekatere nujne poti so izpolnile preostali del popoldneva. Zvečer je bil prirejen v čast delegaciji banket »Pri dveh Jelenih« od ministrstva za socialno politiko. G. Hadžić, ki je neumorno spremljal na vseh potih, je zastopal ministra in se v njegovem imenu zahvalil Westfalskim Slovincem za njihovo delo v tujini v korist svojemu narodu in državi. Prav tako prisrčno je bila izrečena zahvala prisotnim Nemcem za njihovo podporo našemu življu v Nemčiji.

Drugo jutro je bila sprejeta delegacija od g. ministra za socialno politiko, kateremu je

razložila svoje dosedanje delo in stanje naših izseljencev na Westfalskem. G. minister jim je obljubil vsestransko podporo.

Ob pol 10. uri je sprejel delegacijo naš predsednik Središnega odbora Narodne Odbrane br. Ilija Trifunović. Točno na sekundo so se odprla vrata njegove sobe. Mogočna postava vojvode se je pojavila v okvirju vrat. Naši Westfalci, ki so imeli priliko že toliko čuti o njem, jim je naenkrat dokazal, da spremlja z vso pozornostjo tudi njih življenje daleč od domovine, so stali nasproti človeku, ki jim je izpolnil še vsako dano obljubo, kakor ga sami označujejo. Kolikor je bilo svečanosti pri tem sprejemu vsled same prisotnosti vojvode Trifunovića, toliko je bilo toplote v njegovih kratkih in jedrnatih besedah. Naši Westfalci so bili tu ponovno opozorjeni na svojo sveto dolžnost napram domovini, a prejeli tudi zagotovilo Narodne Odbrane, da imajo v njej vedno tistega pomočnika, ki ne pozna nikakih ovir pri tem delu in ki jim bo dala vso ono podporo, ki jim je potrebna.

Delegacija je obiskala tudi savez S. K. J. Br. Tuna Brozović ji je razkazal vse zanimivosti te historične hiše, kakor tudi vse sokolske trofeje in dragocenosti, ki jih hrani savez.

Popoldne so si ogledali naši Westfalci Beograd, večerni vlak pa jih je zopet odpeljal proti Ljubljani, kamor so prispeli dne 20. p. m. utrujeni ali polni novih upov in volje do dela v čast in ponos Jugoslavije v tujini.

Bolgari in naše vprašanje

Ne brigati se za Bolgare in njih emigrantska vprašanja, to je baš napaka, ki je prav takšna kot tista, da se Slovenci ne brigajo za srbske interese v Albaniji, na Egejskem morju, ali da se Srbi ne brigajo za hrvatske v Istri in na Reki, za slovenske v Trstu in Gorici, i. t. d. Kaj čuda, če potem ni prave ljubezni in enotnosti med nami! Velike napake, da je v Bolgariji preveč simpatije do Italije, smo mi sami bolj krivi kot Bolgari! Do danes smo stali na krivem nacionalnem, nejugoslovenskem stališču, da se o bolgarskih zahtevah ne sme govoriti, ne pisati, in to zaradi — politične situacije! Tega so se držali sami nacionalisti, čeprav je to in tako situacijo ustvarila stranka, ne nacionalizem! Bolgari hočejo, kot je znano, izhod na morje in tu je na zeleni mizi — naš zaveznik Rumun. Zavezniki ne delajo z Bolgari mnogo boljše kot Italijani z Jugoslovenci v Italiji. Rumuni so še »prijazni« napram slovenskemu življu v Besarabiji! Njih zaveznitvo plačajo Slovani drago! Jugoslavija se mora za to

interesirati! Če smo nacionalisti nad strankami, zato ni treba, da smo nepolitični, še manj pa, da se pokorimo nazorom katere stranke! Potem pa se vprašajmo, kdo nam je več: zaveznik ali brat, Jugosloven! Vprašanje, ki obstoja v Bolgariji glede Makedonije, ne pride več v poštev, če se postavimo na narodno naravno stališče jugoslovenstva brez ozira na današnje stanje. Na tem stališču pa je potem treba pisati in govoriti o morju in o Dobruđi kot o svojih stvarih, ker so tudi zares naše in zamolčati jih, ne prinese nobenemu nič dobrega in jih tudi ne uniči, še manj reši! Torej, bratje Bolgari in mi nacionalisti, na dan z besedo!

Nam se zdi čudno, če nam Bolgari pozivajo o bratih v Romuniji, ker kaj naj — slovensko Glasbeno matico to brigat! Če pa politiko ne briga, mora pa brigati Glasbeno matico, ki je zaradi te nebriznosti tudi šla v Bolgarijo! Kaj pa je kulturno zblíževanje, nego fina politika!

A. M.

Westfalski Slovenci na Oplencu

Delegacija Westfalskih Slovencev, ki je prispela v svojo domovino, je odpotovala na grob svojega velikega kralja Mučenika dne 17. p. m. Z njimi so šli tudi trije Nemci, ki so se pridružili potovanju naših rojakov v Düsseldorfu, med njimi znani nemški publicist g. Kill.

V trenutku so bili pozabljeni vsi križi in težave, ki so jih imeli s pripravami za to pot. Vodja delegacije g. Bolha je z njemu lastno voljo skrbel za razpoloženje, ki je potrebno ljudem, ki po tridnevem tresenju svojih kosti v zaprtih avtobusnih kletkah od Düsseldorfa do Ljubljane nastopijo novo tridnevno potovanje v železniškem vozu. Po njem obnovljen spomin na pokojnega kralja v zvezi z življenjem naših izseljencev so pregnali vsako utrujenost in vzbudili znova voljo zahvaliti se še enkrat svojemu največjemu dobrotniku v njegovem tistem domu na Oplencu. Pozno v noč je tekel razgovor, vedno znova pa je zazvenelo ime Mučenika.

Jutro nas je zalotilo že daleč v nepreglednih ravninah Fruška gora, Ruma in malo zatem Zemun. Na pragu Beograda je pričelo med našimi izseljenci novo življenje. Drveči voz je spremenil na železnem mostu preko Save svojo enolično pesem in nas opozoril na izstop.

Na postaji nas je že pričakoval g. Hadžić iz ministrstva za socialno politiko. Prisrčno pozdravi stare znanec in še novince na beograjskih tleh. Zajtrkovali smo v restavraciji hotela Petrograd. Naši Westfalci s svojimi nemškimi prijatelji vred so na mah pozabili na surovo maslo in belo kavo ter s pravo »balkansko sladkosnednostjo« posrebeli turško kavo.

Malo po osmi uri smo nadaljevali pot do Mladenovca. Tu nas je že čakal avtobus. Sofer-redov v snežnobeli bluzi in kapi, eleganten od glave do pete je pomagal vstopati z galantnostjo, ki bi delala čast vsakemu kavalerju na parketih salona. Od tega trenutka pa do Oplenca si čutil nehoti podrejenost neki višji sili, ki deluje z matematično točnostjo, brez izgubljanja besed, brez vsakega nepotrebne giba z naglico, ki nastane sama po sebi vsled predvidevanja in odstranjenja vsake ovire tempu, kakor se je izrazil eden izmed nemških potnikov.

Oplenac je mogočen po svojem vtisu, ki ga napravi na vsakega posetnika. Vsebinska, ki jo hrani to dragoceno umetniško delo, pa za temni ves ta blesk. Temnomodra barva, ki se preliva v divni harmoniji marmorja in mozaika, ti ne dopušta ogleda posameznih umetnin in te vedno znova spominja na svetostal, na katerih stojiš.

Slovensko „plemstvo“ še živi!

Nekateri priimki nam kažejo nedvomno pogansko dobo, so torej ca. 2000 let stari! Ali se starejši Najprej so tu razni tisti priimki, ki so nastali od imena osebe, delo! To niso kratkoročno očetovstva, ampak osebna imena več članov v družini, plemenu! Tradicionalno ime vsakega člana v plemenu je postal priimek, pri Hebrejcih n. pr. Levi. Pri Hebrejcih je lahko, ker poznamo njih zgodovino, ne tako pri Slovencih! V marsikaterem primeru pa bo slovenski priimek nadomestil celo poglavje nenapisane zgodovine. Po najstarejše priče je pa treba iti na zapadno mejo, v Alpe, v beneško ravnino! Prijubljenost imena Marija (Marjan), Mara, Marica, nam tam največ pojasni Sta. Marizza, praslavska naselbina ob Tilmentu. Priimki imajo svojega zaveznika, in ta je krajevno ime! Ali je priimek od kraja, če je družina tam bivala, ali mu je samo na ta način dalo ime! V enem in drugem primeru imamo slovensko plemstvo pred seboj! Zato išči izvor svojemu priimku v krajevnih leksikonih in v kartah! Pri tem je treba seveda precej potrpežljivosti! Ko si našel, veš tudi od kod tvoj rod in krajevno imenoslovje ti pomaga razkolmačiti — »grb« tvoje družine! Navadno da ime nekemu kraju sosesčina, ne kraj sam in tako nastanejo zabavljivi »grbi«, celo porogljivi, n. pr. Polž Višnje gore! To pa se godilo, ko je Višnja gora postala mesto in dobila »pravico« do »grba«! Pristni znak »višnje gore« je ta gora. Grbi, ki so nastajali v srednjem veku, nas ne smejo motiti! Družina, ki je postala viteška, si je hotela ustvariti čim lepši grb tako, da te slike večinoma nimajo več pravega stika z zemljo in rodino! Potem pa je treba imeti pred očmi še priimke, če ti ni dovolj časten, ki ji je bil od sosedov pridejan! V enem kraju je več priimkov, ker so se začeli ljudje seliti sem pa tja, pa tudi sicer dobi hiša svoje ime, takojimenovano domače ime (dom-hiša). O tem imenu, ki je prečesto porogljivo, ne bo šel iskat novi plemenitaš svoj grb, če mu ne bo ugajalo! Marsikdo se je tudi sramoval svojega pokolenja in tako so v srednjeveških grbih slike, ki nam o plemenu ničesar ne povedo! Končno pa so vladarji sami milosno izpreminjali grbe in jim »darovali« lepšo barvo, zlato zvezdo i. t. d., tudi značilne simbole za hrabrost, n. pr. leva, za moč tura itd.

Ostanimo pri nesporočeni grbih! Poglejmo in poiščimo, kako je naš narod čuval svoja imena, ker se je zavedal, da je v njih plemstvo, da je v njih grb in stara družinska čast in slava! Koliko zanimanja in preganjanja je moral prestati tisti, ki je čuval svoje pogansko ime! Pri tem mu je pomagala družinska tradicija, od koder je dobilo plemo tudi ime, da se je tudi v novi veri pečal z božjim, bil je n. pr. cerkvenik, duhovnik, ali samo rezbar svetih podob! Še danes najdemo in take priimke v takem delu! Našel

sem n. pr. križe, ki jih je rezal — Malik! Duhovnike boste srečali, ki imajo mitološka imena: Vodopivec, Beloglavec i. t. d., ki jih znanstvenik spozna za mitološke! Bogve, kako daljnji predniki so služili maliku ali — gozdnemu duhu. Zanimiva so n. pr. imena za duhovnike: Murovec, Cernigoj, Meznarič, Zega (žgati), Svava, Terpin, Razpet, Kumar, Podobnik, Marinič, Blažko, Kurinčič, Pirih, Požar, Požareli, Cargo, Bergant, Božič, Bele, Katinik, Kotnik, Viternik, Snedic, Pšeničnik, Križaj, Bohak, Hudelist, Vropivšek, Vračun, Merkus i. t. d. ali: župnik, kaplan, škof, papež, kardinal i. t. d.

Znanstveno delo ga. prof. Kostiala čaka naslednikov! Nujno je potrebno tako delo na naši zapadni, izgubljeni meji in na Korškem! Imena so zgodovinski dokumenti in kdor jih v boju z nasprotnikom zanemari, naj si sam pripiše izgubo! Dan na dan izpreminja Italija našim ljudem imena. Kdo ve, koliko in katera imena so bila že potujčena? Na »znanstveno« delovanje italijanske komisije za izpreminjanje imen smo imeli le pomilovalen nasmešek, med tem pa znanstveno ali ne, naš življ izgubljajo svoje slovensko lice, svoje dokumente, svoje »grbe«! Kaj so naši znanstveniki naredili proti temu barbarskemu početju? Ali ni skrajni čas, da se začne v naših znanstvenih krogih misliti na znanstveno proučevanje naših priimkov? Prej bo seveda treba še h krajevnemu imenoslovju iz istega namena! Tudi tu smo često pustili tla nasprotniku!

Med nami je seveda mnogo tujcev naseljenih, ki so danes naši Slovenci, vendar jih med naše »plemstvo« ne bomo šteli! Vendar pozor! Ali Sarelli ni že v Italiji od Kosorela? Italijanski »koren« nam še ni dokaz! Kaštelane je sicer od »Kaštelac«, ki je kot turka bil v narodu v rabi, ima pa slovensko obrazilo in končnico (Rožane, Obrdank). Tu morata jezikoslovec in zgodovinar roko v roki na delo! Tam doli je interes za tuznanstvo večji kot v Jugoslaviji! »Edinost« je prinašala od časa do časa članek o tem vprašanju! Čas je, da vzbudimo tudi v svobodni domovini zanimanje za to tako interesantno, a tako težko delo! Narodni ponos se bo zbudil, ki še marsikje spi!

(Konec.)

Po naši zemlji

Koprivnik pri Kočevju

V ilustracijo razpeloženja kočevske manjšine napram slovenskemu narodu sporočamo naslednji slučaj:

Vas Rajhenav leži eno uro hoda od Koprivnika. Tu so bili ljudje do zadnjega časa še precej spodobni in prijazni slovenskemu življu. Sedaj pa, ko je začel širiti Kulturbund svojo prosveto med kočevskim narodom, so tudi vaščani te vasi naenkrat postali odurni in kritični.

Pred kratkim se je hotela in bi se imela, ker si je vzela že stanovanje v njem, naseliti v vas Rajhenav neka slovenska družina z dvema šoloobveznima otrokoma. Ko je prišla, da si osnaži najeto stanovanje, ga je našla popolnoma demolirano, t. j. brez vrat in oken. Takoj je postalo jasno, da so to napravili domačini, baje »Jugendgruppe od Kulturbund« namenoma, da s tem preprečijo nastanitev slovenske družine v vasi. Posebno jim pa nista po volji šoloobvezna otroka, katere bi pomnožila šolski stalež slovenske mladine.

Poškodovanje stanovanja je bilo javljeno tukajšnji orožniški komandi. O takih metodah za preprečenje naselitve slovenske družine posebno s šoloobveznimi otroki pa prosimo, da poročate.

V bližnji bodočnosti hočemo obravnavati ter obelodaniti zvižace naših dičnih kočevskih velepolitikarjev, katerih se poslužujejo za dosego svojih nepoštenih ciljev posebno na šolskem vprašanju.

Dne 24. VII. t. l. je neki občinski odbor na odborovi seji kriče zahteval, da se mora na seji govoriti nemško, ne pa slovensko, t. j. v državnem jeziku.

Dne 13. IX. t. l. smo vam poročali v našem poročilu o govorjenju neke gospodične, učiteljice v Koprivniku, proti vrednosti našega slovenskega jezika, češ, da mi Slovenci še s svojim lastnim jezikom ne moremo niti do Sarajeva, kjer se morajo posluževati nemškega jezika.

Dne 15. t. m. je bila seja pomožnega odbora občine Koprivnik, katere se pa neki odbornik ni hotel udeležiti ter je svojo odsolnost motiviral s sledečim: Seje se ne ude-

ležim, ker je nesmiselno, tam se govori samo slovensko.

Predsednik tega odbora je dal to izjavo takoj na zapisnik ter tudi napravil prepis zapisnika, da ga pošlje sreskemu načelnstvu. Gospod župan Roschitsch (po naše Rožič) pa noče odposlati omenjenega prepisa zapisnika, z izgovorom, da mora zaslišati prej še obe stranki, t. j. občinskega slugo in prizadetega odbornika.

V vsem tem se jasno zrcali spoštovanje kočevske manjšine do našega državnega jezika, oziroma njihova toliko povdarjena lojalnost. Preje bi že človek verjel takemu zatrevanju, a danes, ko je vse zastrupljeno od vešenemške propagande, je pa nesmiselno.

Voditelji kočevske manjšine spletikarijo vsepovsod in kakor smo sedaj doznali iz zanesljive strani, delujejo sedaj na tem, da bi na podlagi najnovejše odredbe (št. 1095 z dne 10. 9. 1935, srez kočevski) o pregrupaciji občin zedinili, boljše rečeno, zbrali vse kraje, kjer prebiva kočevska manjšina, v eno skupnost, t. j. pod kočevsko sresko oblast.

Tako so po naročilu štabnega vodstva kočevske manjšine napravili prebivalci vasi Planine in drugih okoliških vasi, ki so sedaj sestavni del občine Črnomelj okolica in tako tudi del sreza črnomaljskega, da se priključijo k občini Koprivnik pri Kočevju in tako tudi seveda k srezu kočevskemu. Komur so pa znane krajevne razmere in razdalja Planina—Črnomelj (1 in pol ure hoda), ali pa Planina—Koprivnik (1 in pol ure hoda), odnosno Planina—Kočevje (sresko načelstvo 4 in pol ure hoda), ta ve, da gre za politični namen.

Ze iz navedene razdalje od Planine (centruma pregrupacije željnih vasi) do Črnomlja, nasprotno iz Planine do Kočevja, je takoj razvidno, da tu nima nikakega pomena gospodarsko vprašanje ali morda kaka razlika terenske razdalje, temveč le rafinirano izigravanje odredbe za združitev vse kočevske manjšine pod eno sresko oblast, t. j. kočevsko. Itak se je topogledno z nacionalnega stališča veliko zagrešilo že pri prvi pregrupaciji občin, odnosno bi bilo treba pozvati one gospode, ki so preprečili znani dr. Sajovičev toza-

devni predlog in načrt, na pranger narodovega zapčevanja.

Upamo pa tudi, da bo znala banska uprava in druge oblasti te pojave v kali zadušiti ter da ne bo postopala prav širokogrudno z ozirom na to, da nam je vsem dobro znano, kako postopajo avstrijske oblasti z našim narodom preko meje.

Nasprotno bi bilo pa zelo priporočljivo, da vzame državna oblast dr. Sajovičev načrt in predlog za komasacijo občin v kočevskem srezu ponovno v delo ter reši to vprašanje v državno nacionalnem duhu in s tem spravi s sveta spaka, ki je bila porojena iz političnih in volilnih obljub slovenskega politika kočevski manjšini.

Tudi bi bilo priporočljivo, da bi se topogledno otvorila javna, jasna in odkrita debata, ker, ako je manjšina toliko predrzna, da je započela z delom v tej smeri, je naša sveta dolžnost, da preprečimo to njihovo akcijo in da sploh enkrat za vselej zmanjšamo njihovo aktivnost.

Naš pokret

Pisarna Nj. Vel. kralja, središjemu odboru Narodne odbrane

Pisarna Njeg. Vel. Kralja je poslala pod št. 8727, dne 9. septembra 1935 Središnjemu odboru NO naslednji dopis:

»Po najvišjem nalogu, pisarni Njeg. Vel. Kralja, čast je izjaviti, zahvalo Sred. odboru NO za rodoljubne izraze udanosti in toplih želja Nj. Vel. Kralju ob priliki Njeg. rojstnega dne. Ob isti priliki je pisarna Nj. Vel. Kralja od spodaj imenovanih odborov NO prejela pozdravne brzojavke in ima čast prositi Središnji odbor, da jim po najvišjem nalogu izvoli izjaviti zahvalo.«

Sledi to imena krajevnih odborov NO, med njimi: Hrastnik, Jesenice, Kranj, Ljubljana, Koprivnik pri Kočevju, Trbovlje, Ljubljana-Vič, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-St. Peter-Moste, Sevnica, Zagorje, Gornji grad, Laško, Jezica, Laško, Krško, Ribnica, Rečica, Radeče, Borovnica.

OBCNI ZBOR

Krajevne organizacije St. Jakob-Trnov-Barje bo v soboto dne 12. oktobra t. l. ob 20. uri pri Češnovarju.

Krajevne organizacije NO Zagorje v nedeljo dne 13. oktobra ob 9. uri dopoldne.

Krajevne organizacije NO Trbovlje v soboto dne 19. oktobra ob 20. uri v Sokolskem domu.

Udeležba za vse članstvo obvezna!

Novi odbori

Središnji odbor v Beogradu je potrdil novoizvoljene uprave naslednjih krajevnih organizacij Narodne Odbrane:

BOROVNICA:

Upravni odbor: Predsednik: Švigelj Franjo ml., trg. sin, Breg, podpredsednik: Pristov Anton, šolski upravitelj, tajnik: Zupan Michael, šef stanice, blagajnik: Švigelj Franjo ml., pos. sin, odbornika: Gabriel Drago, žel. uradnik in Franc Lado, akad., vsi v Borovnici. — Nadzorni odbor: Ambrožič Anton, elektromonter in Ramovš Albina, poštna uradnica, oba v Borovnici.

GORJE PRI BLEDU:

Upravni odbor: Predsednik: Ogris Krišpin, šum. uradnik, Gorje, podpredsednik: Stana Janko, knjigovodja, Blejska Dobrava, tajnik: Sodja Lovro, delavec, Blejska Dobrava, blagajnik: Zemva Anton, delavec, Gorje, odbornika: Kocijančič Jakob, posestnik, Gorje in Kos Janko, delavec, Blejska Dobrava. — Nadzorni odbor: Čop Matevž in Starič Franc, oba delavca iz Blejske Dobreve.

HRASTNIK:

Upravni odbor: Predsednik: Farčnik Ivo, uradnik TPD, podpredsednik: Hofbauer Lojze, učitelj, tajnik: Tušek Drago, delavec, blagajnik: Draksler Blaž, strojevodja TPD, odborniki: Gačnik Vilko, delavec, Plazar Stanjo, delavec, Ruter Stanislav, šef stanice, Vabič Jože, delavec in Dolinšek Miloš, paznik TPD, vsi iz Hrastnika. — Nadzorni odbor: Menih Jože, električar in Volk Stane, učitelj, oba iz Hrastnika.

VIČ-GLINCE-ROŽNA DOLINA

Upravni odbor: Predsednik: Ažman Andrej, delovodja, Vič, podpredsednik: Jamnik Alojz, dipl. agronom, Glince, tajnik: Kosec Lipe, drž. nameščeneec, Rožna dolina, blagajnik: Pišljar Rudolf, bandažist, Glince, odborniki: Gašperin Janez, ključavničar, Rožna dolina, Marinčič Ivan, stavbnik, Glince, Podlogar Karel, bančni uradnik, Glince. — Nadzorni odbor: Borštnik Bruno, železniški uradnik, Rožna dolina in Franc Klemenčič, slikar, Glince.

Akcija Narodne Odbrane „Svoji k svojim“!

Sivalni stroji od Din 1600— naprej. Otroški vozički od Din 200— naprej. Dvokolesa od Din 950— naprej. „Sachs“ motorji od Din 5000— naprej pri

„TRIBUNA“

F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta 4
Ceniki franco! Ceniki franco!

KAMNOSEŠTVO
FRANJO KUNOVAR
LJUBLJANA
Sv. Križ, Tel. 27-87

SPOMENIKI PO NIZKIH CENAH
Zahtevajte album!

HRANILNICO DRAVSKE BANOVINE
(PREJ KRANJSKA HRANILNICA)

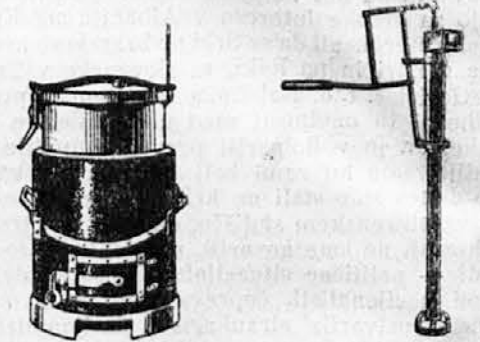
V LJUBLJANI

Zanjo jamči

vsa Dravska banovina z VSEM premoženjem in vso davčno močjo

DOMAČE PODJETJE
PODRŽAJ CIRIL
IG 147 PRI LJUBLJANI

Izdeluje brzoparilnike 13 različnih velikosti od 50 do 300 l po Din 500— do 2000—, gnojnične sesalke po Din 550— in 600—, štedilnike in toplovodne kopalne naprave.

Brzoparilniki in gnojne sesalke so v ognju pocinkani, po kakovosti ne zaostajajo za inozemskimi izdelki ter so približno za polovico cenejši od njih!

Solidno, prvovrstno delo, trpežnost in praktičnost mojih domačih izdelkov je najboljšje priporočilo!

J. BONAČ sin

Ljubljanska kartonažna tovarna Ljubljana
Tovarna za papir in lepenko KOLIČEVO-DOMŽALE

Centrala: LJUBLJANA Čopova 16

Vsakovrstne
kartonaže,
papir in lepenka

Tovarniške znamke:

Brzojavke:
Bonač sin Ljubljana

za toaletni papir „Sanol“ in „Hermes“ za registratorje in mape za korespondenco „Hermes“ in „Redos“

Hubertus
MILO
in

Perion
realni prašek

sta PRISTNA DOMAČA IZDELKA
tvornice, ki dela z DOMAČIM KAPITALOM in domačimi delavci in nameščenci.

Kvaliteta teh dveh izdelkov je boljša,
ker je njuni izdelavi posvečena največja pažnja.

Kupujte samo res domače izdelke!